

همه چیز درباره رویداد «پُل»

مقدمه: از انقلاب برق تا بازاندیشی سیستم‌ها با هوش

مصنوعی

شاهین طبری

من این مقدمه را از کتاب «قدرت پیش‌بینی» و مجموعه برداشت‌هایم از آن گرفته‌ام؛ عنوان این بخش را می‌توان «یک ماشین بخار در آینده» گذاشت. جلوتر برایتان می‌گویم که منظورم از ماشین بخار چیست. ایده اصلی کتاب این است که هر اختراع انقلابی، یک مؤلفه اقتصادی را متحول می‌کند. برق، انرژی را متحول کرد و هوش مصنوعی هم قرار است پیش‌بینی را بسیار ارزان‌تر و بسیار در دسترس‌تر کند.

این کتاب، بحث را با تصویری از فرودگاه آغاز می‌کند. در سالن‌های انتظار، میلیون‌ها دلار برای فضاها، رستوران‌ها، فروشگاه‌ها و امکانات رفاهی هزینه می‌شود تا مسافر با آسودگی منتظر پرواز بماند. اقتصاد بزرگی گرد این انتظار شکل گرفته تا تجربه مشتری بهتر شود. حالا شاید عجیب باشد اگر بگوییم ارزان شدن پیش‌بینی می‌تواند کل این صنعت را بکوبد و از نو بسازد؛ چون اگر زمان پرواز و جریان سفر دقیق‌تر پیش‌بینی شود، خود انتظار و همه سیستم‌های پیرامونش تغییر می‌کند.

برای فهم اثر هوش مصنوعی بر اقتصاد، بهتر است به اواخر انقلاب صنعتی دوم

برگردیم؛ حوالی دهه ۱۸۸۰، زمانی که برق اختراع شده بود اما قدرت بخار هنوز ساختار دنیای صنعتی را تعیین می‌کرد. کارخانه‌ها یک موتور بخار عظیم داشتند. انرژی حرکتی با شفت‌ها و تسمه‌های چرمی به طبقات و دستگاه‌های مختلف منتقل می‌شد. شکل ساختمان، محل ماشین‌ها و حتی ارتفاع طبقات تابع همین سامانه انتقال نیرو بود.

وقتی موتور الکتریکی آمد، جذاب بود: صدای کمتر، هزینه کمتر و محیط آرام‌تر برای کارگر. اما کارخانه‌ها در آغاز فقط موتور بخار را برداشتند و یک موتور برقی را سر همان شفت گذاشتند. نتیجه مثبت بود، ولی آن جهش عظیمی که از برق انتظار می‌رفت در بهره‌وری و اقتصاد دیده نشد. فناوری تازه بود، اما سیستم همان سیستم قدیمی باقی مانده بود.

تغییر واقعی زمانی رخ داد که نسل بعدی مدیران و مهندسان فهمیدند موتورهای برقی کوچک را می‌توان کنار هر دستگاه گذاشت. دیگر لازم نبود ماشین‌ها دور یک شفت بلند چیده شوند. کارخانه قدیمی را از نو طراحی کردند، دستگاه‌های مستقل را به ترتیب فرایند کنار هم قرار دادند و خط تولید شکل گرفت. تولید انبوه و جهش بهره‌وری از همین بازطراحی سیستم پدید آمد؛ نه صرفاً از جایگزین کردن موتور بخار با موتور برق.

نکته روشن این است که میان آماده شدن فناوری برق و آماده شدن ذهن‌ها و ساختارها برای استفاده واقعی از آن، چند دهه فاصله افتاد. با رشد مصرف برق، تولید ناخالص داخلی کشورهای پیشرفته، به‌ویژه آمریکا، نیز جهش کرد. پیام این مثال این است: ممکن است فناوری آماده باشد، اما سیستم هنوز آماده نباشد.

سیستم مجموعه بزرگی از قطعات به‌هم‌پیوسته است. برای مثال، آموزش امروز بر

کلاس‌های استاندارد بنا شده: حدود ۳۰ دانش‌آموز با توانایی‌ها و ناتوانی‌های متفاوت، در ساعت مشخص سر کلاس می‌روند و برنامه‌ای تقریباً یکسان را طی می‌کنند. در حالی که هوش مصنوعی می‌تواند هر کودک را ارزیابی و برای او برنامه‌ای شخصی‌سازی شده متناسب با استعدادها و توانمندی‌هایش طراحی کند.

اما اگر برنامه هر دانش‌آموز شخصی باشد، فقط افزودن یک نرم‌افزار کافی نیست. نقش معلم، شکل کلاس، گروه‌بندی سنی، مفهوم سال تحصیلی، ترم، امتحان و مجموعه‌ای از فرایندهای دیگر باید تغییر کند. ساختاری که طی سالیان طولانی و بر مبنای ناتوانی در پیش‌بینی توانایی افراد شکل گرفته، با یک ابتکار ساده عوض نمی‌شود.

برآورد ما این است که تحول هوش مصنوعی به معنای افزودن هوش مصنوعی به سیستم موجود نیست؛ به معنای بازاندیشی خود سیستم است. باید از خودمان بپرسیم آیا در سیستم امروز فقط موتور برقی را جای موتور بخار می‌گذاریم یا واقعاً به خط تولید تازه فکر می‌کنیم؟ شاید خلاصه‌ساز هوشمند روی اتوماسیون اداری یا چت اداری یا چت‌باتی که داده موجود را می‌خواند، شفت قدیمی باشد. شاید یک سیستم ایجنتیک که خودش محاسبه را شروع می‌کند و در صورت نیاز از کسی سؤال می‌پرسد، به بازطراحی واقعی نزدیک‌تر باشد.

این بازطراحی پیچیدگی زیادی دارد. اما می‌توانیم با تمرین، ذهن را بشوییم و به قول سهراب سپهری «چشم‌ها را بشوییم» و دوباره ببینیم. این همان سفری است که می‌خواهیم در هفته‌ها و ماه‌های آینده با هم طی کنیم.

پروژه پل: تعریف، آموزش، تیم سازی و مسابقه

فرزاد رحمانی

این مقدمه فضای خوبی داد تا مفهوم کلی روشن شود. می شود این طور برداشت کرد که باید پلی میان ذهنیت امروزان و چیزی بزنیم که در آینده واقعاً لازم است؛ پلی برای خلق فضایی آینده. «پل» صرفاً یک رویداد نیست، یک پروژه است که از اکنون شروع می شود، نقاط عطفی دارد و امیدواریم برای مدت طولانی ادامه یابد، بارها بازآفرینی و دوباره تعریف شود.

چاشنی اصلی این پروژه هوش مصنوعی است؛ موضوعی که در زندگی شخصی و فضای کاری مدام درباره اش خبری می شنویم. کاری که قبلاً باید خطبه خط خوانده یا نوشته می شد، حالا ممکن است در چند ثانیه انجام شود و کیفیت تجربه را تغییر دهد. پرسش ما این است که هوش مصنوعی در فضای کار ما چه می تواند بکند و چگونه می توانیم آن را به خدمت بگیریم تا ابزار، محصول یا خدمتی بسازیم که زندگی آینده هزاران سازمان و صدها هزار نفر را تغییر دهد.

این پروژه چند بُعد دارد و فقط مسابقه یا یک کار تیمی کوتاه نیست. نقطه آغاز، ارتقای دانش و سواد همگانی ما در حوزه هوش مصنوعی است. هرکدام از ما چیزهایی می دانیم و چیزهای زیادی هم نمی دانیم. برای ایجاد موجی که می خواهیم، آموزش همگانی بخش سرنوشت ساز پروژه خواهد بود.

آموزش همگانی

آموزش برای همه همکاران قطعی و الزامی است؛ فارغ از اینکه در کدام بخش کار می‌کنیم یا نقش‌مان چیست. برنامه آموزشی 8 ساعت و در 4 بسته 2 ساعته برگزار می‌شود. تلاش می‌کنیم افراد توانمند و شناخته‌شده، از متخصصان فنی هوش مصنوعی تا متخصصان کسب‌وکار، منابع انسانی، سرمایه‌گذاری و نوآوری، ابعاد مختلف موضوع را واکاوی کنند و تجربه‌شان را با ما به اشتراک بگذارند.

تیم‌سازی و ایده‌پردازی

بخش مسابقه و تیم‌سازی داوطلبانه است و اجبار ندارد، اما بسیار خوشحال می‌شویم اگر همه این فرصت را مغتنم بشمارند، تیم تشکیل دهند و وارد جریان شوند. قرار نیست در شروع، ایده‌ها فیلتر شوند یا گفته شود این ایده برای اکنون یا برای چارگون نیست. هر ایده‌ای که در اکوسیستم کاری چارگون ارزش تازه‌ای خلق کند، دری جدید به فضای کسب‌وکار یا تجربه مشتری باز کند یا یک دگرگونی ایجاد کند، ارزش شنیدن دارد.

ترکیب متنوع تیم‌ها اهمیت دارد: افراد با سن‌ها، تجربه‌ها و تخصص‌های مختلف کنار هم معمولاً می‌توانند نوآوری بهتری خلق کنند. لازم نیست یک تیم فقط از فروش یا فقط از محصول تشکیل شود. هر شخصی در هر بخشی می‌تواند مسئله یا تجربه‌ای ببیند که برای دیگران آشکار نیست. هیچ‌کس خودش را سانسور یا محدود نکند.

اگر کسی ایده‌ای مطرح کند لزوماً تبدیل نمی‌شود و تعهدی در بک‌لاگ کاری شما ایجاد نمی‌شود. البته امیدواریم ایده‌ها پرورش یابند و هرچه زودتر در محصولات و خدمات

نتیجه‌شان دیده شود، اما مشارکت در ایده‌پردازی به معنای تعهد فوری برای اجرا نیست.

رویداد سه‌روزه و داوری

در رویداد حضوری سه‌روزه، تیم‌ها ایده‌ها را پخته‌تر و کامل‌تر می‌کنند و به واقعیت نزدیک می‌کنند. منتورها و افراد باتجربه در کنار تیم‌ها خواهند بود. در پایان، ایده‌ها ارائه یا «پیچ» می‌شوند، داوری صورت می‌گیرد و از ایده‌های برتر تقدیر خواهد شد. الگو شبیه رویدادهایی است که در آنها تیم‌ها طی چند روز روی ایده کار می‌کنند، از منتورها کمک می‌گیرند و سپس برای داوری یا سرمایه‌گذاران ارائه می‌دهند.

حمایت، عدالت مشارکت و تداوم عملیات

چارگون در جریان رویداد و پس از آن از ایده‌ها حمایت می‌کند. در عین حال، چارگون یک قطار در حال حرکت است: فعالیت روزمره ما مایه اطمینان و ادامه کار صدها سازمان است و خدمت‌رسانی نباید تحت تأثیر پروژه قرار گیرد. ظرفیت اصلی ما در خدمت عملیات برنامه‌ریزی‌شده باقی می‌ماند، اما شرکت کمک می‌کند حداقل ظرفیت لازم برای مشارکت در پروژه فراهم شود.

عدالت در مشارکت مهم است. ممکن است شرایط کاری یک تیم مشارکت را آسان‌تر و شرایط تیم دیگر آن را دشوارتر کند. از مدیران می‌خواهیم کمک کنند امکان مشارکت برای همکاران در بخش‌های مختلف تا حد ممکن عادلانه باشد. اگر تیمی ابزار یا امکان خاصی لازم داشته باشد، شرکت تا حد ممکن همراهی می‌کند، اما شرایط حمایتی باید میان تیم‌ها مشترک و منصفانه باشد.

محرماتگی داده مشتریان

ما در برابر مشتریان تعهد بزرگی داریم. هر داده یا اطلاعاتی که از فضای مشتری به ما می‌رسد، نزد ما امانت است. مجاز نیستیم داده واقعی مشتری را وارد ابزارها کنیم یا در ایده و ارائه، درباره سازمانی مشخص طوری صحبت کنیم که الزامات محرماتگی رعایت نشود.

مراحل و زمان‌بندی

- مرحله اول: آموزش همگانی اجباری، در مجموع 8 ساعت و در 4 بسته 2 ساعته.
- مرحله دوم: تیم‌سازی و ایده‌پردازی داوطلبانه، بدون فیلتر اولیه و با مشارکت افراد از تخصص‌های مختلف.
- مرحله سوم: رویداد حضوری سه‌روزه در اوایل مهر؛ تکمیل ایده‌ها، منتورینگ، ارائه و داوری.
- ادامه مسیر: تیم‌ها، حتی اگر در رویداد اول مقام یا فرصت ارائه نگیرند یا ایده‌شان را تغییر دهند، می‌توانند کار را ادامه دهند و در صورت طی کردن مراحل از حمایت شرکت برخوردار شوند.
- نقطه نهایی فعلی: رویداد نهایی در آذرماه است؛ هدف این است که تعدادی از ایده‌ها از سطح کانسپت عبور کرده، به محصول پخته یا MVP نزدیک شده باشند.

امیدواریم در کل این مسیر به همه خوش بگذرد: یادگیری، معاشرت تیمی، رقابت، هیجان و خلق آینده کنار هم باشد. دانشی که از آموزش‌ها و تجربه تیم‌ها به دست می‌آید می‌تواند در چارگون انباشته و به یک گنجینه تبدیل شود. از همه می‌خواهیم در بخش تیم‌سازی و ایده‌پردازی مشارکت کنند.

